ואת"ל אנשי הוצל עושין כן בטלה דעתן אצל כל אדם: **מתני'** [א]המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור לאחריו ובא לו לפניו חייב באמת אמרו האשה החוגרת בסינר בין מלפניה ובין מלאחריה חייבת שכן ראוי להיות חוזר רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין: **גמ'** מאי שנא לפניו ובא לו לאחריו דפטור דלא אתעביד מחשבתו לאחריו ובא לו לפניו נמי הא לא אתעביד מחשבתו א"ר אלעזר [ב]תברא מי ששנה זו לא שנה זו אמר רבא ומאי קושיא דילמא לפניו ובא לו לאחריו היינו טעמא דפטור [ג]דנתכוון לשמירה מעולה ועלתה בידו שמירה פחותה לאחריו ובא לו לפניו היינו טעמא דחייב דנתכוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה אלא מאי קושיא דיוקא דמתני' קשיא המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור הא לאחריו ובא לו לאחריו חייב אימא סיפא לאחריו ובא לו לפניו הוא דחייב הא לאחריו ובא לו לאחריו פטור א"ר אלעזר תברא מי ששנה זו לא שנה זו אמר רב אשי מאי קושיא דילמא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא לאחריו ובא לו לאחריו דחייב דאיתעבידא מחשבתו אלא אפילו לאחריו ובא לו לפניו איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא הואיל ולא איתעביד מחשבתו לא ליחייב קמ"ל דנתכוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה דחייב [ד]ולאחריו ובא לו לאחריו תנאי היא דתניא **[א]** [ה]המוציא מעות בפונדתו ופיה למעלה חייב פיה למטה רבי יהודה מחייב וחכמים פוטרין אמר להן ר' יהודה אי אתם מודים בלאחריו ובא לו לאחריו שהוא חייב ואמרו לו ואי אתה מודה כלאחר ידו ורגלו שהוא פטור אמר ר' יהודה אני אמרתי דבר אחד והן אמרו דבר אחד אני לא מצאתי תשובה לדבריהם והן לא מצאו תשובה לדברי מדקאמר להו אי אתם מודין לאו מכלל דפטרי רבנן וליטעמיך דקאמרי ליה אי אתה מודה מכלל דמחייב רבי יהודה והתניא לאחר ידו ורגלו ד"ה פטור אלא לאחריו ובא לו לאחריו ד"ה חייב לאחר ידו ורגלו דברי הכל פטור כי פליגי בפונדתו ופיה למטה מר מדמי ליה לאחריו ובא לו לאחריו ומר מדמי ליה לאחר ידו ורגלו: [ו]באמת אמרו האשה כו': [תנא [ז]כל באמת הלכה היא: רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין]: תנא[ח] שכן לבלרי מלכות עושין כן: **מתני'** המוציא ככר לרשות הרבים חייב [ט]הוציאוהו שנים פטורין [י]לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבין ור' שמעון פוטר: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר אביי ואמרי לה במתניתא תנא זה יכול וזה יכול רבי מאיר מחייב ור' יהודה ור' שמעון פוטרים זה אינו יכול וזה אינו יכול רבי יהודה ור' מאיר מחייבים ורבי שמעון פוטר [כ]זה יכול וזה אינו יכול דברי הכל חייב תניא נמי הכי המוציא ככר לרשות הרבים חייב הוציאו שנים רבי מאיר מחייב ורבי יהודה אומר אם לא יכול אחד להוציאו והוציאו שנים חייבין ואם לאו פטורים ורבי שמעון פוטר מנא הני מילי [ל]דתנו רבנן [מ]בעשותה העושה את כולה ולא העושה את מקצתה כיצד שנים שהיו אוחזין [נ]במלגז ולוגזין בכרכר ושובטין בקולמוס וכותבין בקנה והוציאו לרשות הרבים יכול יהו חייבין תלמוד לומר בעשותה העושה את כולה ולא העושה מקצתה

בעיגול

מתני' המתכוין להוציא לפניו. כגון שצרר מעות בסדינו כדי שיהיו תלוין לפניו ובא לו לאחריו: **פטור.** דלא נתקיימה מחשבתו וה"ל כמתעסק ולא מתכוין: **לאחריו ובא לו לפניו חייב.** בגמ' מפרש טעמא: **סינר.** כעין מכנסיים קטנים וחוגרת אותו לצניעות ואם תלתה בו שום דבר להוציא ובא לו לצד אחר חייבת: **שכן ראוי להיות חוזר.** דרכו להיות חוזר סביבותיה ומתחלתה ידעה שסופו להתהפך: **ר' יהודה אומר אף מקבלי פתקין.** של מלך למוסרם לרצים אף הם חייבים בהוצאתן אפילו לא נתקיימה מחשבתן כגון הוציאן על מנת ליתן לרץ זה ונתנו לזה כך לשון רבותי ולבי מגמגם: **גמ' מי ששנה זו לא שנה זו.** ת"ק פטר בתרוייהו ותנא בתרא מחייב בתרוייהו: **ועלתה בידו שמירה פחותה.** ואנן סהדי דלא ניחא ליה אבל סיפא כל שכן דניחא ליה: **דיוקא דמתני' קשיא.** דיוקא (א) דמצינן למידק ממתני': **לאחריו ובא לו לפניו הוא דחייב.** דעלתה בידו שמירה מעולה: **וחכמים פוטרין.** שאין דרך הוצאה בכך: **אני אמרתי דבר אחד.** אי אתם מודים כו': **והם אמרו דבר א'.** אי אתה מודה כו': **מכלל דמחייב רבי יהודה.** בתמיה הא ודאי דברי הכל פטור דלא מפקי אינשי הכי: **לאחריו ובא לו לאחריו דברי הכל חייב.** דיש מוציאין כן בשמירה פחותה: **לאחר ידו דברי הכל פטור.** דאין מוציאין כן: **מר מדמי לה לאחריו.** דשמירה פחותה היא ומר מדמי לה לאחר ידו דלא דמי למוציא לאחריו דהתם משתמרים הן מן הגנבים אבל אלו נופלין מאליהן ואין מוציאין כן: **שכן לבלרי מלכות עושין כן.** בדעתו למוסרן לזה ואין מוצאו ודבר המלך נחוץ ומוצא אחר ומוסרו לו: **מתני' הוציאו** (ב) **שנים פטורין.** כדילפינן בעשותה[ס] יחיד ולא שנים: **חייבים.** וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' זה יכול.** להוציאו לבדו וזה יכול להוציאו לבדו והוציאו שניהם: **ר"מ מחייב.** דלא דריש בעשותה להכי אלא לפטור יחיד שעשה בהוראת ב"ד כדלקמן[ע]: **ור' יהודה פוטר.** דלאו אורחיה בהכי וסתם מתני' ר' יהודה היא: **זה אינו יכול וזה אינו יכול.** דאורחייהו להוציא בשנים בהא סבירא ליה לרבי יהודה כרבי מאיר דמחייב ורבי שמעון פוטר דיליף מקרא כדלקמן[י]: **זה יכול וזה אינו יכול.** והוציאו שניהן דברי הכל חייב ולקמן[כ] מפרש הי מינייהו חייב: ה"ג **הוציאוהו שנים ר' מאיר מחייב.** ול"ג פטור: **ר' יהודה אומר אם לא יכול אחד.** כלומר כל אחד ואחד: **ואם לאו.** אלא זה יכול וזה יכול פטור וממילא דבכי האי גוונא ר' מאיר מחייב: **מלגז.** פורק"א בת ג' שיניים ומהפכין בה תבואה בגורן והוא מעמר דהוא אב מלאכה[ל]: **ולוגזין.** מאספין השבלין: **בכרכר ושובטין.** דהוא מיסך כדאמר בפרק כלל גדול (לעיל דף עה:) שובט הרי הוא בכלל מיסך: **בקנה והוציאוהו כו'.** וכל הנך זה יכול וזה יכול נינהו:

עיגול

ואת"ל אנשי הוצל עושין כן בטלה דעתן אצל כל אדם. משמע דעל אתרא נמי אמר דבטלה דעתן וכן בריש בכל מערכין (ערכין דף כח.) פריך ובכל הוי רובא דעלמא והתניא כו' וכן במר הכי (ג) פריך ופרסאי הוי רובא דעלמא וקשה דבפ' חבית (לקמן קמד:) גבי של בית מנשיא היו סוחטים ברמונים (ד) ופריך בית מנשיא הוי רובא דעלמא ומשני אין דהתנן המקיים קוצים בכרם כו' שכן בערביא מקיימין קוצים לגמליהן ופריך מי דמי ערביא אתרא הוא הכא בטלה דעתו אצל כל אדם וי"ל דהתם חשוב מנהג ערביא דלכל העולם נמי אם היה להם רוב גמלים הוו נמי מקיימי אבל בית מנשיא דחד גברא בטלה דעתו אע"ג דלכל העולם אם היה להם רמונים הרבה היו סוחטין:

רבי יהודה אומר אף מקבלי פיתקין. מפרש רבינו שמואל שיש אדם ממונה למלך שנושא פיתקין של מלך לידע מנין גבוריו וחייליו ובית אוצרותיו ונושאין אותן בכיסיהן התלויין באחוריהן ואותן כיסין חוזרין פעמים לפניהן ופעמים לאחוריהן והוי ממש דומיא דסינר דלעיל שהוא חוזר ות"ק דר' יהודה לא חשיב ליה חוזר והא דמייתי בגמרא תנא שכן לבלרי מלכות עושין כן כלומר שחוזר דבענין זה מיירי רישא (דברייתא) [דמתני']:

תברא מי ששנה זו כו'. ת"ק ה"ל למינקט לאחריו ובא לו לפניו פטור ולתנא בתרא דמחייב הוה לו למינקט לפניו ובא לו לאחריו דהוי רבותא טפי אלא דהשתא לא ידע *שיש בזה שום חילוק:

הא לאחריו ובא לאחריו פטור. לעיל (דף נא:) גבי חזקיה משני נעשה וכפ"ק דקדושין (דף ה.) גבי נתנה היא ואמרה היא ובכמה דוכתי לא משני: **זה** אינו יכול וזה אינו יכול ר"מ ורבי יהודה מחייבין. מה שהקשה ריב"א אמאי לא אמרינן חטאת אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלשה כדאמר גבי כופר מפורש בפרק ד' וה' (ב"ק דף מ. ד"ה כופר):

תלתא

עין משפט נר מצוה

טו א ב מיי' פי"ח מהל' שבת הל' יב סמג לאוין סה:
טז ג מיי' שם הל' יג:
יז ד מיי' שם הל' טו:
יח ה ו שם הל' טז:

לעוי רש"י

פורק"א. קלשון.

מוסף רש"י

תברא. קשין אהדדי (יבמות יג. ב"ק מז:). קשיא רישא לסיפא (כתובות עה: וב"ק שם). **כל באמת הלכה היא.** ואין לחוש ילמתגם כדכר (ב"מ ס.). **בעשותה.** גבי חטאת כתיב (לעיל ג.).

רבינו חננאל

לענין קם אביי בשיטתיה דרבא דפרישנא הדר מן מימריה דאמר כמימרא דרבא והוו תרווייהו שיטה, אית לה דומיא בכמה דוכתי מגמרא. בלולב וערבה אמרינן לוי אמר אתרוג בשמיני נמי אסורה, אבוה דשמואל אמר אתרוג בשביעי אסורה בשמיני מותרת. קם ר' זירא בשיטתיה דאבוה דשמואל. קם אבוה דשמואל בשיטתיה דלוי, דא"ר זירא אתרוג שנפסלה אסור לאכילה כל שבעה. פירושיה ברור דא"ר זירא כמימרא דאבוה דשמואל קמא שאסורה כל שבעה ובשמיני מותרת, והדר אבוה דשמואל כמימרא דלוי. ובהא מסכתא דשבתא בפרק י"א דתולין איתמר, חרדל שלשו מע"ש, אמר רב ממחו בכלי ואין ממחו ביד. ומפרש אלא אמר שמואל ממחו ביד ואין ממחו בכלי. איתמר רבי אלעזר אמר אחד זה ואחד זה אסור, ר' יוחנן אמר אחד זה ואחד זה מותר, אביי ורבא דאמרי תרווייהו אין הלכה כר' יוחנן. קם ר' אלעזר בשיטתיה דשמואל, פי' הדר מן מאי דאמר זה וזה אסור ואמר ממחו ביד ואין ממחו בכלי. קם ר' יוחנן בשיטתא דר' אלעזר, הדר ביה ר' יוחנן מן מאי דאמר זה וזה מותר ואמר זה וזה אסור כי היכי דהוה א"ר אלעזר מעיקרא. אביי ורבא דאמרי תרווייהו הלכה כר' יוחנן מן מאי דהכי קאמר הלכתא לא ישרוף אלא יערב. בסוף מי שמת (דף קנז.) א"ר עקיבא מודה אני בזה שהנכסים בחזקתן. ואמרינן נלה בחזקת מי. ר' אילא אמר בחזקת יורשי האם, רבי זירא אמר בחזקת יורשי הבן. כי סליק ר' זירא קם בשיטתיה דר' אילא, קם רבא בשיטתא דר' זירא. א"ר זירא שמע מינה אוירא דא"י מחכים, פי' משום דהוא הדר למימרא דר' אילא דמן א"י, ורבא דמן בבל קם במימרא קמא דר' זירא דהוה אמר בבבל. בין בימינו ובין בשמאלו ובחיקו ועל כתפו. הני ארבע דתנן חייב שכן משא בני קהת, והוה אמרינן דבואתן שכן הוה אלעזר בן אהרן נושא שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה. ואשכחנן בתלמוד א"י [נ"א: אלו הדי'] פירשו בתלמוד ארץ ישראל שכן היה משא אלעזר בן אהרן הכהן] שמן המאור בימינו, וקטורת הסמים בשמאלו, ומנחת התמיד תלויה בזרועו, ושמן המשחה, ר' אבין בשם ר' אלעזר כמין צלוחית קטנה היתה תלויה באפונדתו. א"ר אלעזר המוציא משאוי למעלה מעשרה טפחים חייב שכן משא בני קהת. ומנלן דמשא בני קהת למעלה מעשרה טפחים, דאשכחנן דמזבח עשר אמות היה גובהו וקא פרסו לוים פריסא עליה וכו', ופרשו עליו כסוי עור תחש. ומיכן את למד ללוים שקומתן עשר אמות, דאי לאו הכין לא יכלין למפרס פרסא אמזבח. ומנא לן דמזבח גובהו עשר אמות, דאיתקש למשכן דכתיב ואת קלעי החצר ואת מסך [פתח] שער החצר אשר על המשכן ועל מזבח סביב, מקיש מזבח למשכן, מה משכן עשר אמות דכתיב עשר אמות אורך הקרש אף מזבח עשר אמות. ואשכחנן במשה רבינו שהיתה קומתו עשר אמות דכתיב ויפרוש את האהל על המשכן, ואמר רב משה פירשו. והא מלתא דגובהה דמזבח עשר אמות, אע"ג דכתיב ושלש אמות קומתו, מפרשא בגמרא דקדשים בפרק קדשי קדשים, והכין אמרינן שם, ר' יהודה לטעמיה דאמר מזבח משה גדול היה, דתניא ה' אמות רחב רבוע היה המזבח ושלש אמות קומתו, דברים ככתבן דברי רבי יוסי, ר' יהודה [אומר] נאמר כאן רבוע ונאמר להלן רבוע, מה להלן מאמצעיתו הוא מודד אף כאן מאמצעיתו הוא מודד. ואמרינן ור' יוסי כי גמיר גזירה שוה בגובהא גמיר, דתניא ושלש אמות קומתו דברים ככתבן דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן במזבח הזהב רבוע מה להלן גובהו כשנים כרחבו אף כאן גובהו כשנים כרחבו. א"ל רבי יהודה והלא כבר נאמר ארך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים וקומה חמש אמות. אפשר כהן עומד ע"ג מזבח ועבודה בידו וכל העם רואין אותו מבחוץ. א"ל ר' יוסי ואתה אי אתה אומר כן גבהו והלא כבר נאמר אשר על המשכן ועל המזבח סביב, מה משכן עשר אמות אף מזבח עשר אמות ואומר קלעים חמש עשרה אמה לכתף, ומה ת"ל וחמש אמות קומתו משפת מזבח ולמעלה, ומה ת"ל ושלש אמות

רבינו חננאל (המשך)

קומתו משפת סובב ולמעלה. ור' יהודה כי גמיר ג"ש ברוחבה. לר' יהודה נמי קא מיתחזי כהן, נהי דכהן מיתחזי עבודה בידו מי מתחזיא. וכיון שקומת הלוים עשר אמות (וראה) [יראה] שאפילו המזבח שגבהו עשר אמות הוא נשוי למעלה מעשרה טפחים, משום דטבעות שהן בתים לבדים קבועות בסוף שליש העליון של מזבח. וגמירי דכל טעונא דמידלי במוטות תילתא מלעיל ותרי תילתא מלתחת, ומשכחת תילתא עילאה לעיל מן כתפיהו דהוא ג' אמות ושליש מכתף לוי, ולמטה הויא קומתם (כתשע) [עשר] אמות, צא מהם שש אמות ושני שלישי אמה שאר המזבח נשתייר ג' אמות ומשהו שהן כשבעה עשר טפחים, והיינו דקא אשתכח דקא מידלי טובא. ואי [בעית] אימא מארון, דאמר מר ארון ט' וכפרת טפח ובדים למעלה, משליש העליון נשתייר מכתפי לוים ועד סוף ארון פחות מי' טפחים, ואפילו אין אנו למידין לגובהן של לוים שהוא עשר אמות אלא אמרינן קומתו מן כתיפו למטה ג' אמות שהן י"ח טפחים, צא מהן ו' טפחים ושני שלישים לשני שלישי ארון שלמטה, נמצא המשוי למעלה מי"א טפחים ושליש. ומקשינן למה לי דקא יליף לקומות הלוים מן קומת מזבח דאתי בהקישא ובגזירה שוה כדמפרש לעילא, נגמר מן משה רבינו דאמר רב משה רבינו פירש את האהל והוא על ראש עשר אמות. ומפרקינן דלמא שאני משה דאמר מר אין השכינה שורה אלא על חכם וגיבור ועשיר, ואיכא למימר שאין שאר הלוים כמוהו לכך איצטריכנן למילף לשאר לוים. והמוציא משוי על ראשו פטור. כלישנא בתרא ואפילו אחד מבני הוצל. **המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחריו פטור**, שנתכוין לשמירה מעולה ועלתה בידו שמירה פחותה. לאחריו ובא לפניו חייב. שנתכוין לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה כדרכה, ולאו כדסליק אדעתא דר' אלעזר דמי ששנה זו לא שנה זו. ודיוקא קשיא דמתנן לפניו ובא לאחוריו פטור, דייקינן שאם נתכוין לאחוריו ובא לאחוריו חייב. ומתנן סיפא לאחוריו ובא לפניו חייב, איכא למידק לאחריו ובא לאחריו פטור. ואיסתברא ליה לר' אלעזר מי ששנה זו לא שנה זו. האי נמי לא קם אלא כרב אשי דלא מיבעיא קאמר, לא מיבעיא לאחריו ובא לאחריו [דחייב דאיתעבדא מחשבתו, אלא אפילו לאחריו ובא לו לפניו דלא איתעבדא מחשבתו, גם כן חייב. ומסקינן לאחריו ובא לאחריין] דברי הכל היא, וכי פליגי רבי יהודה ורבנן בפונדתו ופיה למטה, מר מדמי לה לאחריו ובא לאחריו דלאו שמירה מעולה היא וחייב, ומר מדמי לאחר ידו ופטור, והלכה כרבנן. ואשה החוגרת בסינר ומחתה ביה מידעם אפילו נתכוונה לפניה וחזרה לאחריה חייבת שכן ראוי להיות חוזר. וקיי"ל כל באמת הל"מ. **ולבלרי** מלכות חוזרין בסינר ותולין פתקין במתניהם, פעמים שבאין לפנים ופעמים שבאין לאחור ואי (עפכת) [איכפת] להן. לענין שנים שהוציאו ככר דתנן פטורים, ואם לא יכול אחד להוציא והוציאו שנים חייבים ור' שמעון פוטר.

מסורת הש"ס

א) [יבמות יג. כתובות עה: ב"ק מז: ועי' תוס' כתובות עה: פירושו של תברא], ב) לימא לאחריו ובא לו כצ"ל, ג) [תוספתא פי' ע"ש], ד) [כ"מ ס. יע"ש רש"י], ה) [בערוך ערך לבלר פירש לבלר סופרי מלכות חוגרין בסינר ותולין פיתקין במתניהן פעמים שבאין לפניהם ופעמים שבאין לאחור], ו) לעיל ג., ז) [פי' מולג ע"י חילוף האותיות כמו כבש כשב וכו' מוסף ערוך], ח) [ויקרא ד], ט) [דף לג.], י) [שם], כ) [שם], ל) [לעיל עה.],

תורה אור השלם

ו ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשתה אחת ממצות יי' אשר לא תעשינה ואשם: ויקרא ד כז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דיוקא דמתניתין קשיא דמצינו כצ"ל ותיבת דיוקא נמחק: (ב) ד"ה הוציאוהו שני': (ג) תוס' ד"ה ואת"ל וכו' כמו הכי פריך. נ"ב סוף דף כ"ט: (ד) בא"ד היו סוחטין ברימונים דפריך ובית מנשיא וכו' ומשני אין דתנן המקיים:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תברא וכו' שיש בזה שום חילוק. עי' תוס' כתובות דף עה ע"ב ד"ה מי ששנה וביבמות דף י ע"ב ד"ה וליתני:

הגהות הגר"א

[א] גמ' דתניא המוציא מעות בפונדתו ופיה למעלה כו'. נ"ב בתוספתא הגירי' המתכוין להוציא בפונדתו ופיה למעלה והוציא בפונדתו ופיה למטה המתכוין להוציא בפונדתו ופיה למטה ר"י מחייב וחכמים פוטרין וכוה תוכן תשובת ר"י א"ל מודים בלאחריו ובא לו לאחריו: